

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/55/2023
Identifikačné číslo spisu:	5121203415
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5121203415.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: H. K., narodený XX.J. XXXX, bytom XXX XX T. N. XXX, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec, s.r.o., Vojtecha Tvrdeho 17, 010 01 Žilina, IČO: 36 436 640, proti žalovanému: LS Group International, s.r.o., Skráteneý názov „LSGI, s. r. o.“ a aj „LSG International, s. r. o.“, so sídlom 013 62 Veľké Rovné 1451, IČO: 36 557 358, zastúpenému JUDr. Lucia Boráková, advokátka so sídlom J. Vuruma 144, 010 01 Žilina, o určenie, že žalovaný nie je vlastníkom spevnenej plochy, pod sp.zn. 25C/26/2021 evidovaného na Okresnom súde Žilina, v konaní o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, zo dňa 25. mája 2023, č.k. 9Co/67/2023-292, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) odmietol odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina zo dňa 15 decembra 2021, č.k. 25C/26/2021-147 vydaného v spojení s opravným uznesením zo dňa 21. februára 2022 (ďalej len „súd prvej inštancie“), ktorým určil, že žalovaný nie je vlastníkom ciest a spevnených plôch na pozemku KN C XXXX/XX zastavané plochy a nádvoria o výmere 5644 m², zapísaného na LV č. XXX kat. úz. T. N. s tým, že vo zvyšku žalobu zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný v zastúpení advokátom včas dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie, a to z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu - Krajského súdu v Žiline, ako i tomu predchádzajúci postup a rozhodnutie prvostupňového súdu - Okresného súdu Žilina, je zaťažené nesprávnym procesným postupom, ktorým bolo žalovanému znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivé konanie, garantované Ústavou SR. Namietal, že vydaniu právoplatného rozhodnutia, Uznesenia Krajského súdu v Žiline, ktorým bolo odmietnuté odvolanie žalovaného, ako odvolanie podané oneskorene apo lehote, predchádzalo konanie prvostupňového súdu, v ktorom na návrh žalobcu súd rozhodoval o určení, že žalovaný nie je vlastníkom ciest a spevnených plôch, nachádzajúcich sa v k. ú. T.. Žalovaný až do

rozhodnutia Okresného súdu vo veci samej, t. j. až do vydania rozsudku sp. zn. 25C/26/2021-147 zo dňa 15.12.2021 nemal žiadnu vedomosť o takto prebiehajúcom konaní, v tomto nepredložil žiadne tvrdenia, neprodukoval žiadne dôkazy a ani nepredkladal žiadne návrhy na ich vykonanie. O skutočnosti, že bola podaná žalobcom žaloba na Okresnom súde v Žiline sa žalovaný dozvedel až po právoplatnom skončení konania vo veci samej a až z iného konania tých istých účastníkov, kde tomuto bol rozsudok doručený ako príloha vyjadrenia protistrany. Následne tak žalovaný bezodkladne požiadal o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, ktorej žiadosti vyhovené nebolo. Žalovaný sa prvýkrát o prebiehajúcom súdnom konaní, vedenom na podklade žaloby žalobcu pod sp. zn. 25C/26/2021 dozvedel až z vyjadrenia žalobcu práve v inom, druhom konaní, kde ako príloha vyjadrenia tomuto bol doručený už právoplatný rozsudok Okresného súdu Žilina (voči ktorému podal následne žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty a súčasne aj odvolanie). Do tejto doby nebola uvedená skutočnosť žalovanému známa. Súčasne uviedol, že v konaní, ktoré začalo na podklade žaloby podanej žalovaným (sp. zn. 25C/46/2021) a ktoré nie je ukončené bol žalovaný zastúpený právnym zástupcom, avšak tento bol splnomocnený na zastupovanie len v tomto konaní a teda nebolo mu možné doručovať písomnosti v právnej veci žalobcu, vedenej pod sp. zn. 25C/46/2021. Tvrdil, že ak by v prejednávanej veci prvostupňový súd postupoval procesné správne a v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP, žalovaný by mal možnosť aktívne sa v konaní brániť a za tým účelom si aj uplatňovať ústavou mu priznané procesné práva. Naopak porušením práva na spravodlivé konanie, mu táto možnosť bola odňatá.

3. Vzhľadom na skutočnosť, že zákon neumožňuje už voči uzneseniu súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty podať riadny opravný prostriedok, nemal a ani nemá inú žiadnu inú zákonnú možnosť, ako sa domôcť nápravy. Možnosť preskúmať prvostupňové rozhodnutie súdu v rámci dvojinštančnosti konania, je v prípade rozhodovania o odpustenie zmeškania lehoty tak v zásade vylúčená. Potom sa javí ako nie spravodlivé, že odvolací súd sa už v ďalšom konaní ani len okrajovo nezaobrá dôvodmi, pre ktoré bolo odvolanie podané po lehote a už vôbec nezohľadňuje nezákonný procesný postup.

4. Žalovaný namietal, že v uvedenom prípade bolo procesným postupom v konaní, vedenom pod sp. zn. 25C/26/2021 mu bolo znemožnené chrániť a brániť svoje práva a súčasne takýto nezákonný stav pretrval aj v prípade rozhodnutia súdu prvého stupňa o zamietnutí žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty a následne aj v prípade odmietnutia odvolania žalovaného. Ak by aj vychádzal z procesného postupu, kedy Krajský súd meritórne nepreskúmava odvolanie podané oneskorene, takýto procesný postup nemôže byť akceptovaný vtedy, ak dochádza k zrejmemu zásahu do základných práv a slobôd žalovaného, vyjadrených v Ústave SR, a to zvlášť za situácie, kedy procesným postupom prvostupňového súdu sa žalobca dostal pri uplatňovaní práva do priaznivejšieho postavenia.

5. Žalovaný poukazoval na to, že konanie, vedené pod sp. zn. 25C/26/2021 bolo konaním, v ktorom súd rozhodoval o žalobnom petite v znení, „žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľnosti, spevnenej plochy". Teda súd mal autoritatívne vysloviť a vo výsledku aj vyslovil existenciu určitej negatívnej skutočnosti. Zo základných princípov dokazovania, na ktorých je civilný sporový poriadok založený pritom nepochybne vyplýva, že ak žalobca určitú skutočnosť tvrdí, je tento povinný túto aj preukázať. V uvedenom prípade tak bolo povinnosťou žalobcu preukázať, že žalovaný nie je vlastníkom nehnuteľností a nakoľko ide o skutočnosť negatívnu, je nesporné, že dôkazné bremeno žalobcu je tak maximálne zúžené. Predpokladom úspešnej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP je existencia naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Žalobou sa možno domáhať určenia, či tu právo je alebo nie je, len ak je na tom naliehavý právny záujem. Negatívne určenie, že žalovaný nie je vlastníkom ciest a spevnenej plochy samo o sebe nezakladá právny stav, ktorý by naopak potvrdzoval, že takýmto vlastníkom je práve žalobca. Cieľom určovacej žaloby je nepochybne vydanie rozsudku, výrok ktorého odstraňuje neistotu navrhovateľa určením, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti určovacej žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že navrhovateľ v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv.

6. Za omnoho rozpornejší však žalovaný považuje postup Okresného súdu Žilina, ktorý konal o dvoch skutkovo zhodných veciach, dokonca tých istých účastníkov, pričom tieto v súlade so zásadou hospodárnosti a v súlade s ustanovením § 166 CSP nespojil na jedno spoločné konanie. Zákonodarca v ustanovení § 166 CSP pritom jednoznačne vymedzuje, že súd „spojí", teda ide o povinnosť nie možnosť spojiť konania na spoločné, ak sú splnené zákonné podmienky. Tieto podmienky zákon formuluje ako dve alternatívne skutočnosti, teda ak konania spolu skutkovo súvisia "alebo" ak sa týkajú tých istých

strán. Stačí ak nastane jedna z uvedených skutočností a je obligatórnou povinnosťou súdu spojiť konania na jedno spoločné. V uvedenom prípade však Okresný súd Žilina túto skutočnosť a tiež zákonom uloženú povinnosť ignoroval a túto nedodržiaval. S touto skutočnosťou sa konajúci súd nevysporiadal ani v rozsudku samom a následne ani v uznesení, ktorým rozhodoval o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok ESD (mpzn. dovolacieho súdu správne má byť ESLP), podľa ktorého „...účelom odôvodneného rozhodnutia je dať stranám najavo, že boli vypočuté.“ (Suominen v. Fínsko, Tatishvili v. Rusko). Zároveň je nesporné, že ak by Okresný súd Žilina postupoval v súlade so zákonom a spojil dve skutkovo zhodné veci na spoločné konanie, bolo by žalovanému umožnené účinne sa brániť a bolo by zachované Ústavou SR garantované právo na spravodlivé konania a právo na prejednanie veci v súlade so zákonom.

7. Vzhľadom na všetky vyššie opísané skutkové okolnosti, ako i s ohľadom na právnu argumentáciu žalovaného, sa žalovaný domnieva, že oba konajúce súdy, a to Okresný súd Žilina ako i Krajský súd v Žiline, označeným procesným postupom znemožnili žalovanému, ako strane v konaní, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Navrhoval preto dovolaciemu súdu, aby uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/67/2023-292 zo dňa 25.5.2023 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 25C/26/2021-147 zo dňa 15.12.2021 v spojení s opravným uznesením zo dňa 21.2.2022 a Uznesenie Okresného súdu Žilina sp. zn. 25C/26/2021-282 zo dňa 5.4.2023 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

9. Súčasne žalovaný navrhol dovolaciemu súdu zaviazať žalobcu k náhrade trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, ktoré trovy dovolacieho konania pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku a z trov právneho zastúpenia žalovaného.

10. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 18. októbra 2023 k dovolaniu žalovaného, v zastúpení advokátom uviedol, že nestotožňuje sa s domnienkou žalovaného, že by rozhodnutiami súdu prvej inštancie ako aj súdu druhej inštancie malo byť zásadne a vážne porušené právo na spravodlivé súdne konanie, garantované Ústavou SR. Nie je pravdou, že by žalovaný o konaní pred súdom prvej inštancie nemal vedomosť, pravdou je, že v konaní č.j. 25C/26/2021 bol nečinný. Nečinný bol však preto, že sa snažil konania naťahovať a oddialiť jeho skončenie a tým aj oddialiť vydanie stavebného povolenia na stavbu žalobcu, ktorej vydaniu povolenia žalovaný účelovo obštrukciami a tvrdením existencie jeho vlastníctva k spevneným plochám na parkovisku žalobcu, bránil. Nie je pravdou, že by sa o existencii konania dozvedel až po skončení konania vo veci samej. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že rozsudok Okresného súdu Žilina, č. k. 25C/26/2021-147 zo dňa 15.12.2021 bol doručený žalovanému dňa 19.01.2022. Žalovaný prostredníctvom právnej zástupkyne doručil súdu prvej inštancie dňa 07.03.2022 podanie, ktoré obsahovalo odvolanie voči napadnutému rozsudku ako i žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania voči nemu. O žiadosti rozhodol súd prvej inštancie uznesením č.k. 25C/26/2021-282 zo dňa 05.04.2023 tak, že žiadosť zamietol, keď po vykonanom dopyte na Národnú agentúru pre sieťové a elektronické služby dospel k záveru, že elektronická schránka žalovaného bola v období doručovania rozsudku funkčná. Žalovanému bola zásielka riadne elektronicky doručená, a preto nebol dôvod na odpustenie zmeškania lehoty bez ospravedlniteľného dôvodu na strane žalovaného. Súd druhej inštancie preto správne konal, keď uznesením spis. zn. 9Co/67/2023-292 z 25.5.2023 odvolanie žalovaného odmietol.

11. Žalobca uviedol, že žalovaný svoju vlastnú nečinnosť, ignorovanie doručenej zásielky v elektronickej pošte, žalovaný nemôže konvalidovať ani v dovolacom konaní, pretože neprevzatie elektronickej zásielky riadne a včas má za následok, že na zásielku sa pozerá ako keby doručená bola. Preto je len zavinením žalovaného, že sa nevyjadril k žalobe a že aj odvolanie proti rozsudku podal po uplynutí zákonnej lehoty. Súd prvej inštancie dokonca vo veci vykonal dve pojednávania dňa 26.10.2021 a 15.12.2021. Žalovaný obe odignoroval.

12. Žalobca navrhoval, že v prípade ak Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 447 CSP neodmietne, navrhujem, aby v zmysle § 448 CSP dovolanie zamietol a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

13. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 1. decembra 2023 k vyjadreniu žalobcu k dovolaniu v podstatnom uviedol, že dovolanie bolo podané z dôvodov podľa §420 písm. f), keďže súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Podkladom pre dovolanie bolo práve uznesenie KS v Žiline sp. zn. 9Co/67/2023 zo dňa 25.05.2023 v spojení s rozsudkom OS ZA sp. zn. 25C/26/2021 zo dňa 15.12.2021

v spojení s opravným uznesením. Tým, že predmetné konanie sa viedlo bez aktívnej účasti žalovaného ako i jeho prítomnosti, potom skutkový i právny stav nehnuteľnosti žalobca nemohol riadne preukazovať, keďže tento bol v domnienke, že daný spor sa vedie len v jednom konaní, ktoré bolo začaté na podklade ním podanej žaloby.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že žalovaný dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), strana sporu bola zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), dovolanie podľa § 447, písm. f) CSP odmietol. Dovolací súd v zmysle § 451 ods.3 CSP stručne uvádza dôvod svojho rozhodnutia.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

15. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Preskúmaním dovolania dovolací súd zistil, že žalovaný namieta, že v konaní prvostupňového súdu došlo k tak zásadným vadám (negatívny určovací petit a námietka existencie prekážky litispendencie), že tieto vady by mal odvolací súd preskúmať v dovolacom konaní aj v prípade oneskorene podaného odvolania, pretože dosahujú intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Dovolací súd konštatuje, že podľa ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu včasnosť podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku je základným predpokladom na jeho meritórne preskúmanie. Pokiaľ odvolanie nie je podané včas, nie je možné dovolacie dôvody meritórne preskúmať. Ide o realizáciu dispozičnej zásady, ktorou je ovládané odvolacie konanie. Ak odvolateľ nepodal odvolanie včas tak, nedochádza k suspenzívnemu účinku odvolania a napadnutý rozsudok nadobudol právoplatnosť. Je to prekážka právoplatne rozsúdenej veci, ktorá bráni odvolaciemu súdu tvrdené procesné vady preskúmať. Podľa § 226 CSP právoplatnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia, ktorá spôsobuje záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť rozhodnutia. Právoplatnosť rozhodnutia bráni preskúmať prípadnú vadu prvoinštančného konania, ktorá by mala za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

17. Skutočnosť, že došlo k oneskorenému podaniu odvolania nebola sporná a žalovaný k nej v dovolacom konaní neposkytol najvyššiemu súdu žiadne nové argumenty ani tvrdenia. Skutočnosť, že žalovanému bol rozsudok doručený dňa 19.01.2022, lehota na podanie odvolania začala plynúť dňom 20.01.2022, pričom posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol deň 03.02.2022. Odvolanie bolo súdu prvej inštancie elektronicky doručené dňa 07.03.2022, t. j. po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty. Odvolací súd preto predmetné odvolanie správne odmietol ako podané oneskorene. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že len zavinením žalovaného, že sa nevyjadril k žalobe a že aj odvolanie proti rozsudku podal po uplynutí zákonnej lehoty. Súd prvej inštancie dokonca vo veci vykonal dve pojednávania dňa 26.10.2021 a 15.12.2021. Žalovaný obe odignoroval.

Dovolací súd rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.